

RIKTLINJER FÖR UTSLÄPP FRÅN
FORDONSTVÄTTAR
INOM NSVA

Rent vatten.
Ett jobb för livet.

RENT VATTEN är en självklarhet i vårt samhälle - och målet för vårt arbete på NSVA, Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp. **VI ÄR ETT** interkommunalt VA-bolag som bildades 2009 ur ett antal kommuners VA-verksamheter och ägs idag till lika stora delar av Bjuv, Båstad, Helsingborg, Landskrona, Svalöv och Åstorp. **FÖR VÅRA KUNDERS** räkning är vi en professionell förvaltare av VA-system. Som sådan ser vi till att 225 000 invånare och företag i regionen får dricksvatten av toppkvalitet. **VI TAR HAND OM** spillvatten och gör det kretsloppsanpassat i tioalet reningsverk. Vi hanterar dränage- och dagvatten. Vi kontrollerar vattenkvaliteten och genomför kvalificerade konsultativa uppdrag. **ALLA SOM JOBBAR** på NSVA vet att vi har ett av de viktigaste jobben som finns. För vad kan vara viktigare än att se till att vi alltid har rent vatten?

Innehåll

- 4 BAKGRUND & SYFTE
- 5 FORDONSTVÄTT
- 6 GENERELLA RIKTLINJER
- 7 RIKTVÄRDEN
- 7 PROVTAGNING
- 8 EGENKONTROLL & SKÖTSEL AV ANLÄGGNINGEN
- 8 TVÄTT UTANFÖR ANLÄGGNING
- 9 BILAGA 1 - Provtagnings- & Rapporteringsanvisningar
- 10 BILAGA 2 - Vägledning för ifyllande av kemikalieförteckning
- 11 KONTAKTINFORMATION
- 11 MER INFORMATION

Bakgrund & Syfte

För att minska utsläppen av olja och metaller från fordonstvättar till avloppsnätet och efterföljande recipient har NSVA (Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp) i samråd med miljöförvaltningarna inom NSVA:s verksamhetsområde tagit fram dessa riktlinjer.

Huvudmannen för avloppsreningsverket är inte skyldig att ta emot spillvatten som avviker från hushållens spillvatten. Målet med riktlinjerna är dels att kunna sluta kretsloppet genom att återanvända slammet från reningsverken som växtnäring på åkrarna, dels att bidra till att målen om en giftfri miljö, levande sjöar och vattendrag samt ett grundvatten av god kvalitet kan uppnås.

Riktlinjerna anger de krav som kan komma att ställas av miljönämnderna med stöd av Miljöbalken eller av NSVA med stöd av Lagen om allmänna vattentjänster. Anläggningar som tvättar fler än 5 000 personbilar eller fler än 1 000 större fordon per år ska dessutom anmäla sin verksamhet till miljöförvaltningen i den kommun där verksamheten bedrivs.

Fordonstvätt

Det är viktigt att både det reade vattnet från avloppsreningsverken och slammet som bildas under reningen innehåller så låga halter av miljöskadliga ämnen som möjligt. Ett sätt att klara detta är att minska utsläppen av sådana ämnen från olika källor i samhället. Fordonstvättar är en av källorna.

Många fordonstvättar är endast utrustade med oljeavskiljare. Oljeavskiljarna fungerar ofta bristfälligt på grund av låg kapacitet eller dålig skötsel. Med fordonstvätt avses i denna policy en anläggning som är byggd eller som i huvudsak används för att tvätta fordon och omfattar både manuell och automatisk tvätt. Begreppet anläggning omfattar både tvätthallar och spolplattor.

Utsläppen från fordonstvättarna varierar med antalet tvättar som årligen utförs i anläggningen. Fordonstvättarna har därför delats in i tre grupper enligt nedan.

För stora anläggningar gäller kraven och riktvärdena från och med år 2012. För små anläggningar gäller kraven från och med 2014, men omgående vid ny-, om- och tillbyggnad. Till ombyggnad räknas byte av portaltvätt, byte av tvättmetod eller ombyggnad av befintlig oljeavskiljare. Normalt underhåll eller service av tvätt- eller reningsutrustning omfattas inte. Som tillbyggnad räknas till exempel utökning av tvätthallsstorlek och tillägg av fler tvättplatser. Tillbyggnad på exempelvis en bensinstation av annat än tvätten omfattas inte.

För övriga anläggningar gäller de generella kraven på nästa sida. Kraven bör vara uppfyllda senast år 2012.

ANLÄGGNINGAR	PERSONBILAR (tvättar/år)	LASTBILAR, BUSSAR, ANDRA VÄGFORDON (tvättar/år)	RIKTLINJERNA BÖR UPPNÅS SENAST
Stora	> 5 000	> 1 000	2012
Små	1 000 - 5 000	200 - 1 000	2014
Övriga	< 1 000	< 200	Se generella riktlinjer

Generella riktlinjer

Avloppsvatten från industrier eller annan verksamhet, som är av en annan karaktär än hushållspillvatten, tas endast emot om de uppfyller kraven enligt de Allmänna bestämmelserna för vatten och avlopp (ABVA). Det är fastighetsägarens ansvar att vattnet som leds till spill- och dagvattennätet uppfyller kraven i ABVA.

- Alla bilvårdsanläggningar bör vara utrustade med oljeavskiljare. Alternativt bör lokalerna vara avloppslösa. Riktlinjer för oljeavskiljare finns angivna i [Riktlinjer för slam- och oljeavskiljare inom NSVA](#).
- I verkstäder där även fordonstvätt förekommer bör verkstadsdelen vara avloppslös, alternativt ha en oljeavskiljare som är skild ifrån fordonstvätten.

- Vid ombyggnation bör hänsyn tas till framtida utrymmesbehov för ytterligare reningsutrustning.
- Lämplig provtagningspunkt för automatisk provtagning på utgående vatten bör finnas.
- Fordonstvätten bör utrustas med en separat vattenmätare för att möjliggöra en uträkning av vattenförbrukningen per fordon.
- Tvättanläggningen bör inte användas om reningsanläggningen inte fungerar. Bräddavlopp bör inte förekomma. Vid haveri bör tvätten stängas.
- Avloppsvatten från en gör-det-själv-hall bör avledas till anläggningens reningsanläggning.
- Självspaltande kemikalier bör användas på bilvårdsanläggningar där spillvattnet endast passerar en oljeavskiljare. Anläggningar som är utrustade med reningsanläggning bör använda kemiska produkter som är anpassade för reningsanläggningen. Säkerhetsdatabladerna för kemikalierna som används i verksamheten bör finnas på anläggningen.
- Använd kylarglykol får inte tillföras avloppsnätet på grund av sin giftighet mot mikroorganismerna i reningsverken.
- Oljefat och övriga kemikalier bör vara invallade eller placerade i en lokal där läckage inte kan nå avloppet. Invallningen bör kunna rymma den största behållarens volym + 10 % av övriga behållares volym.
- Vatten från detalj- och motortvätt bör inte avledas till oljeavskiljaren utan tas om hand som farligt avfall.
- Golvavlopp i smörjgrop, under fordonslyft, eller på annan uppställningsplats avsedd för reparation av fordon bör vara anslutet till en spillojetank eller sättas igen. Förbindelse till spill/dagvattennät bör inte finnas.
- Verkstadsgolv bör torrstädas (sopning, dammsugning). Om verkstadsgolv behöver skuras bör skurvattnet samlas upp och renas innan det leds till avloppet, alternativt tas omhand för extern rening.

Riktvärden

Föreningensmängderna per tvättat fordon bör i genomsnitt, under den mest belastade månaden, inte överstiga riktvärdena i tabellen. Riktvärdena anger maximal mängd förorening per tvättat fordon.

Riktvärdena är satta med utgångspunkt ifrån Naturvårdsverkets riktlinjer. För alla parametrarna förutom zink har dock gränsvärdena angetts lägre än Naturvårdsverkets riktlinjer. Det har skett mot bakgrund av vilka halter avloppsslammet kan innehålla för att få användas på jordbruksmark. Parametern koppar har lagts till eftersom koppar är mycket giftigt för vattenlevande organismer.

Renvattenförbrukningen bör inte överstiga 70 liter per personbil eller 300 liter per större fordon.

ANALYSPARAMETER	PERSONBIL	LASTBIL, BUSS ELLER ANNAT VÄGFORDON
Bly, krom, nickel (samlingsparameter)	5 mg/fordon	15 mg/fordon
Kadmium	0,10 mg/fordon	0,30 mg/fordon
Zink	50 mg/fordon	150 mg/fordon
Koppar	30 mg/fordon	90 mg/fordon
Oljeindex	2,5 g/fordon	7,5 g/fordon

Provtagning

NSVA och miljönämnderna kan ställa krav på att det vid stora anläggningar tas minst ett veckosamlingsprov under vinterhalvåret under perioden november-april.

Vid övriga anläggningar bör minst ett dygnssamlingsprov tas per år. Provet bör tas under vinterhalvåret (november-april) och helst under perioden mars-april.

Denna provtagning är nödvändig för att få en rimlig kunskap om biltvättarnas effektivitet och utsläpp till avlopps nätet. Provtagningsresultaten kommer att ligga till grund för bedömning av om respektive biltvättanläggning klarat gällande riktvärden. Utifrån resultaten kan sedan krav komma att ställas på kompletterande rening.

Detaljer om hur provtagningen bör gå till och hur den bör rapporteras finns i bilaga 1.

”Senast den 30 april (efter avslutad provtagningssäsong) bör resultaten från provtagningarna redovisas till kommunens miljöförvaltning.”

Egenkontroll & skötsel av anläggningen

Skötsel och underhåll är mycket viktigt för reningsanläggningens funktion. Detta övervakas bland annat med larm, egenkontroll och tydlig ansvarsfördelning.

Miljöbalken ställer krav på att verksamhetsutövare ska ha kunskap om sin verksamhets påverkan på miljön. Verksamhetsutövare är skyldiga att vidta åtgärder för att förebygga att olägenhet för människors hälsa eller miljön uppkommer.

För att förebygga skador och olägenheter för människors hälsa och miljön ska verksamhetsutövaren utföra egenkontroll av sin verksamhet. Inom egenkontrollen bör det finnas en tydlig ansvarsfördelning och skötselrutiner för anläggningen. Skötseln av anläggningen bör dokumenteras och dokumentationen bör finnas tillgänglig på anläggningen.

Kemikalierna som används inom verksamheten bör väljas utifrån vilken påverkan de kan ha på miljön. Miljöfarliga kemikalier bör bytas ut mot mindre farliga enligt produktvalsprincipen. För att underlätta kontrollen av vilka ämnen som används i verksamheten bör en kemikalieförteckning upprättas. Ett förslag på en kemikalieförteckning finns i bilaga 2.

Tvätt utanför anläggning

Lastbilar, taxibilar, tjänstebilar, bussar, servicebilar, arbetsmaskiner etc som används i företag eller av offentliga verksamheter bör tvättas i en anläggning som uppfyller riktlinjerna för verksamheter inom NSVA.

Fordon som används för privat bruk kan i undantagsfall spolvas av från lera, grus och damm utan användande av tvättkemikalier. Fordonet bör stå på mark utan avrinning till dagvattenbrunn, öppet dike, vattendrag, sjö eller dylikt och det får heller inte finnas vattentäkter som kan påverkas. Plan gräsbevuxen mark är att föredra, men grusplan är också godtagbart. Markägarens tillstånd krävs. Kommunal mark bör inte upplåtas för detta ändamål.

PROVTAGNING- & RAPPORTERINGSANVISNINGAR

PROVTAGNINGEN BÖR SKE ENLIGT FÖLJANDE:

- Provtagning bör ske med automatisk provtagare på utgående behandlat tvättvatten. Provtagning bör genomföras flödesproportionellt eller tidsstyrt under den tid vatten lämnar anläggningen (vid tidsstyrning väljs tvättanläggningens öppettider). Proverna bör tas av behörig provtagare (enligt SNFS 1990:11, MS: 29, bilaga 1). Vid provtagningstillfället bör tvätten vara igång som vanligt och ingen rengöring av tvätthallen får ske då detta kan påverka resultatet.

- Veckosamlingsprov bör tas ut under perioden mars-april. Med veckosamlingsprov menas provtagning under sju dygn i följd. Vid provtagningstillfället tas ett samlingsprov för metallanalys (bly, kadmium, nickel, krom, zink samt koppar) ut över sex dygn samt ett dygnssamlingsprov för analys av oljeindex det resterande dygnet.

- Dygnsprov bör tas under perioden mars-april. Med dygnsprov menas provtagning under minst åtta timmar. Dygnsprovtagningen bör omfatta parametrarna bly, kadmium, nickel, krom, zink, koppar samt oljeindex. Provet bör vara representativt för anläggningen, d v s antalet fordon som tvättas under provtagningen bör motsvara den belastning som anläggningen har.

Resultaten bör sammanställas i en rapport som senast den 30 april varje år redovisas till kommunens miljöförvaltning.

RAPPORTEN BÖR INNEHÅLLA FÖLJANDE UPPGIFTER:

- Beskrivning av provtagningsförfarandet, bland annat bör följande framgå; vem som utförde provtagningen, när den utfördes, flödesproportionell eller tidsstyrd provtagning samt provtagningspunktens placering.

- En redovisning av metaller samt olja mätt som mängd per tvättat fordon. Det bör tydligt framgå om utsläppen överskrider Riktlinjer för utsläpp från fordonstvättar inom NSVA samt förslag till eventuella åtgärder. Respektive provtagningsomgång redovisas separat.

- Kopia på analysprotokollen.

- Antal tvättade fordon samt vattenförbrukning vid provtagningstillfället.

- Antal tvättade fordon per år.

- Senaste datum för tömning av oljeavskiljare före respektive provtagningstillfälle.

- Beskrivning av reningsanläggningen. Ange anläggningens recirkulationsgrad.

- Ansvarig person för anläggningen.

En ritning över tvättanläggningen med den korrekta provtagningspunkten tydligt angiven bör finnas tillgänglig på anläggningen.

VÄGLEDNING FÖR IFYLLANDE AV KEMIKALIEFÖRTECKNING

PROVTAGNINGEN BÖR SKE ENLIGT FÖLJANDE:

Kemikalieförteckningen bör innehålla alla produkter, märkta med farosymbol eller faropiktogram, som ni använder i verksamheten. Nedan följer en förklaring till hur man bör fylla i kemikalieförteckningen.

PRODUKT

Denna del av kemikalieförteckningen gäller information om produkten i sin helhet.

- Namn på produkt.
- Ange vad produkten används till.
- Ange produktens eventuella farokoder eller faroklasser och farokategorier.
- Ange årsförbrukningen av produkten [kg/år].
- Ange vilket år det avser.

INNEHÅLL

Denna del deklarerar vilka ämnen som ingår i produkten. Dessa ämnen framgår av *säkerhetsdatabladet* för produkten, under punkt 3, Sammansättning.

- Ange vilka kemiska ämnen som ingår i produkten. Ny rad för varje ämne (lägg till fler rader om det ingår mer än tre ämnen i produkten).
- Skriv in respektive ämnes CAS-nummer/EG-nr.
- Ange hur många procent produkten innehåller av det enskilda ämnet.
- Ange eventuella riskfraser eller faroangivelser för respektive ämne.

KLASSIFICERING ENLIGT PRIO-DATABASEN & VATTENDIREKTIVET

- Denna del visar om ämnet bör uppmärksammas, det vill säga om det är ett prioriterat riskminskningsämne, om det bör utfasas eller om det är ett s k vattendirektivsämne.
- Har ämnet egenskaper som gör att det bör utfasas eller är ett prioriterat riskminskningsämne enligt PRIO-databasen? Gå in på www.kemi.se välj sedan "databaser" i den vänstra menyn och klicka sedan på "Prioriteringsguiden (PRIO)". Skriv **R** för riskminskning och **U** för utfasning.
- Kontrollera om ämnet är ett prioriterat ämne inom vattendirektivet. De prioriterade ämnena finns på www.naturvardsverket.se

Kontaktinformation

För mer information kontakta gärna NSVA eller miljöförvaltningen i den kommun där verksamheten bedrivs.

NSVA

Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB
Box 2022
250 02 HELSINGBORG
010-490 97 00
kundservice@nsva.se
www.nsva.se

Miljöförvaltningarna i
NSVA:s ägarkommuner:

BÅSTAD

Miljöavdelningen
Vångavägen 2
269 80 BÅSTAD
0431-770 00
miljoavdelningen@bastad.se

HELSINGBORG

Miljöförvaltningen
Carl Krooks gata 10
251 89 HELSINGBORG
042-10 77 50
miljoforvaltningen@helsingborg.se

LANDSKRONA

Miljöförvaltningen
Stadshuset
261 80 LANDSKRONA
0418-47 06 00
miljo@landskrona.se

SÖDERÅSENS MILJÖFÖRBUND

(BJUV, Klippan, Perstorp, SVALÖV, Örkelljunga)
Storgatan 50 C
264 33 KLIPPAN
0435-78 24 70
info@smfo.se

ÅSTORP

Bygg- och Miljökontoret
Storgatan 7
265 80 ÅSTORP
042-643 00
byggomiljo@astorp.se

Mer information

Naturvårdsverkets branschfakta
om fordonstvättar (2005-05)
www.naturvardsverket.se

BAT - fordonstvättar (2007:547)
Nordiska Ministerrådet,
www.norden.org

Rent vatten. Ett jobb för livet.

